

A szakszervezeti munkáskórus jubileuma

Megalakulásának 70. évfordulóját ünnepli a Szakszervezetek Szegedi Általános Munkáskórusa. Június 19-én, hétfőn este 6 órától a Juhász Gyula Művelődési Központban tartanak jubileumi hangversenyt, ahol az 57 tagú munkáskórus a közelmúltjának legsikeresebb számaiból mutat be csokorra valót, dr. Mihálka György és Aracsi László vezényletével, Kerek Ferenc zongoraművész közreműködésével.

A kórus őse 1908-ban alakult Szegeden, s ez a Dalegylet a különböző szakmák zené-éneket szerető munkásaiból verbuválódott. Az első évek lelkes tenni-akaratát a háború okozta bémultság követte, amit a Tanácsköztársaság idején új fellendülés, Dél-Magyarország egyetlen szervezett munkásokból álló énekkara a Magyarországi Munkás Dalegyletek Szövetségének tagjaként ekkor már munkás-dalok találkozókon vett részt, 1928-ban pedig az addigi férfikórus egyes karrá szerveződött. Estenként a Hétvezér utcai munkásokotthonban csendültek fel a dalok, egészen 1942-ig, amikor a rendőrség lezárta az énekkarnak ott-hont adó épületét. Nehéz évek következtek, a kórus működése lehetetlenné vált.

A felszabadulás után újra kezdtek — az életben maradtak. A kórus fejlődése azóta töretlen, munkájuk színvonala egyenletesen emelkedik. Az 1960-as évektől sűrűn vállalnak szereplést művészeti szemléken, ünnepeken, évfordulókon, sikeres közreműködők a néptáncfesztiválokon. Művészetüket város- és országsszerte ismerik, értékelik.

A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa által fenntartott, a Juhász Gyula Művelődési Központban működő Szakszervezetek Szegedi Általános Munkáskórusa középiskolásoktól nyugdíjas munkásokig al-

kotó közösségben egyesíti a zenét és éneklést szerető kórustagokat. Az együttes éneklésből táplálkozó bensőséges kapcsolatok nemcsak próbák, szereplések idején, hanem a rendszeresen tartott klubesteken is erősödnek. Sikereik forrása a tagok kórus iránti szeretete, dr. Mihálka György és Aracsi László karnagyok odaadó munkája. Gyakran szerepelnek a rádióban, az

ország különböző városai-ban. A kórus megalakulása 50 éves évfordulója alkalmából miniszteri dicséretben részesült; 1967-ben, 1970-ben, 1972-ben és 1975-ben pedig elnyerte a Kiváló Együttes címet. Az országos minősítő versenyeken 1964-ben a női és a vegyes kar ezüst-, 1966-ban és 1968-ban a vegyes kar aranykoszorús fokozatot ért el. 1972-ben „fesztiválkórus” minősítést kaptak, majd 1976-ban „fesztiválkórus diplomával” címet. A 70. évforduló méltó megünneplése lesz, hogy részt vesznek Angliában a Cleveland Inter-Tie nemzetközi fesztiválon.

Ősi írások tárháza

Tízezer kéziratos könyv és szövegtöredék, 46 ezer történelmi dokumentum, valamint a grúz közéleti személyiségek magángyűjteményéből származó 100 ezer levéltári érdekesség található a Grúz Tudományos Akadémia Levéltári Intézetében. Itt őrzik a legrégebb grúz írásos emlékeket, történelmi dokumentumokat. Találhatók itt arab, perzsa, ózsidó, görög, török, örmény és más nyelveken íródott föliások.

...Hosszú utat jár meg egy régi könyv, mielőtt a tudósok, történészek, archeológusok, nyelvészek és végül a széles olvasóközönség kezébe kerülhet. Mindenekelőtt a higiéniai és restaurátori osztályokat járja meg, ahol különleges oldatokkal semlegesítik a régi tinták savasságát,

megtisztítják a lapokat a korrózió maradványaitól, majd a távoli korokból érkezett könyvek minden egyes sérült szavát és sorát helyreállítják. Csak az enyészettől ily módon megvédett és új borítással ellátott kéziratos emlékek kerülhetnek a tudósok kezébe.

Az intézet dolgozói igen jelentős tudományos tevékenységet fejtenek ki. Eddig 20 kötet kéziratos-leírást, katalógust és tárgymutatót adtak ki. Ezek a munkák felölelik az írástörténet és forráskutatás problémáit, tükrözik az ősi grúz irodalom, írásság és nyelv kérdéseit. Grúz eredetben és fordításokban is megjelentették az írásos emlékeket, valamint azok kutatásának eredményeit. (APN)

Ki mit „dob föl?”

A szakszervezeti bizottság különös gonddal készült fel az idén januárban a nyugdíjba menők búcsúztatására. Úgy adódott, hogy egyszerre több mint nyolcvan dolgozójuk kívánta felcserélni a több évtizedes, szorgos munkát a megérdemelt pihenéssel. „Tegyük nekik emlékeztessé a búcsút, a nyugdíjas élet kezdetét” — mondták a gazdasági vezetők, s a szakszervezeti bizottság értett a szóból. Volt ott minden: ünnepi beszéd, és virággirland a fehér asztalokon, cigányzenekar és debreceni páros tornával-musztárral, magyarnóta-énekes és ajándékabrosz, hat szalvétával, szavalat és világossör, olaszrizling, kinek-kinek kedve szerint. Az igazgató búcsúztatójára szatmári szilvával koccintottak, a tmk-művezető válaszára boros poharak csendültek össze az asztaloknál. Nem cifrázom tovább, este tízre az ünnepség résztvevőinek egyharmada nem találta meg a kijáratot, úgy kellett őket hazatámogatni...

Minden ok jó az ivásra?

En iszom, te iszol, ő iszik. Ez nem igeragozás, hanem szomorú tény. Iszunk, ha fázzunk, ha lányunk születik, iszunk a névadó örömeire, születésnapra, esküvőre, iszunk bánatunkban és egymás egészségére, no meg „a feleségem urát sem kivéve”, iszunk az új munkahelyen, az „einstandra”, és iszunk a nyugdíjas búcsúztatókon, a „fájontra”; iszunk az előléptetésre, a főnök elutasítására — nélküle —, és hazatérésére — vele —, iszunk a sikeres felvételre és a diplomaosztásra. Iszunk ébredéskor — egy kis szájzisejtőnek —, ebéd előtt — jó az a kis aperitif —, és lefekvéskor — legalább gyorsabban elalszunk —, iszunk vásár- és ünnepnapokon, és iszunk hétköznap, munkaidőben, a munkahelyen. Prémiumosztáskor visszatérő refrén: „ki mit dob föl?”

Halál a munkahelyen

Ki ne lenne büszke fővárosunk legújabb színterjára, a megszépült Rákóczi útra? Az Erzsébet-hídtól a Keleti pályaudvarig húzódó színter — ahogy a szakemberek nevezik — méltán vívta ki az idelátogató külföldiek elismerését. Azt azonban szeretjük elfelejteni, hogy ez a színterjengy emberáldozatot is követelt: annak a szerencsétlen, Szabolcs megyei ingázónak az életét, aki munkaidőben két és fél órát iszogatott a Dohány és Akácia utca sarki italboltban, majd visszatérve munkahelyére, az Emkebisztróval szemközti légudvarra, felfaszott az állványokra, és a nyolcadik szintről lezuhant...

Az egyik öntözőzomben mindennaposá vált a munkahelyi italozás. A szesztestvérség olyan stabil pilléren nyugodott, hogy nem kellett tartani a művezetők „okvetetlenkedéseitől”. Az ital arát „összedobták”, s mindig az húzta meg a szerzős székelyben tárolt üvegeket, aki éppen ráért. Azon a napon az egyik öntvénytisztító már sokadszor ejtette útba a szerzősorsot. Oda sem nézett, amikor benyúlt a boros üvegért, szájához vette és megbuktatta. Rövidesen mentők vitték a baleseti kórházba, ahol délután meghalt. Az üvegben

ugyanis nem kövidinka, hanem a beton megkötését szilító vegyszer volt...

elhangozott egy olyan, amitől néhány másodpercre elnémult a társaság. Az egyik megyei Patyolat Vállalat igazgatójára felidézte kinevezése körülményeit. Az első napokban észre kellett vennie a személyét övező idegenkedést, azt a sokatmondó csendet, ami megjelenését követte mindenütt. Egy napon aztán furcsa választás elé került: vagy megissza a konyakot a többi gazdasági vezetővel, és akkor befogadják maguk közé — vagy nem, de akkor magára vessen, ha kiközösítik!...

33—34 milliárd forint itatra!

Sokat iszunk. Az elmúlt huszonöt év alatt hazánkban az alkoholfogyasztás két és félszeresére nőtt; alkoholtartalmú italokra 1977-ben — folyó áron — személyenként 3238 forintot költöttünk! Többet, mint oktatást és kulturális célokra együttvéve!

Az alkoholizmus hazánkban a népbetegség méreteit öltötte. A tényleges alkoholista száma — az úgynevezett Jellinek-képlet alapján — elérte a 175 ezret, a veszélyeztetetteké — akik naponta minimálisan másfél deci abszolút alkoholt fogyasztanak —, megközelíti a félmilliót! Ez pedig nem kevesebb, mint a lakosság 4—5 százaléka. Átlagosan négytagú családdal számolva, az alkoholizmus vagy annak kísértő veszélye országunkban több mint kétfélmillió embert érint.

Elgondolni is sok, nem-hogyan elkölteni: 33—34 milliárd forintot ittunk el egy év alatt. Egy részét vásár- és ünnepnapokon — más részét hétköznap, munkaidőben. Kockázatva vele egészségünket, családjunk pékéjét, életünket. Megéri?!
Nyíri Éva

A kumis lassítja az öregedést

A kumis, az erjesztett és táplálkozásukat, s arra tejből készült, őrítőszerű itallal lassítja az öregedési folyamatokat — állapították meg a kazahsztáni gerontológusok. Évekig tanulmányozták a köztársaság állattenyésztő körzeteinek idős lakóit, egészségi állapotukat

és táplálkozásukat, s arra jutottak, hogy azok az öregek, akik gyermekkoruk óta rendszeresen fogyasztanak kumisz, jóval egészségesebbek, alig található köztük gyomor-lakóit, egészségi állapotukat

A fiatalok dolgozó szabadságáról

Tavaly fejezte be az általános iskolát T. L. szegedi olvasónk. Továbbtanuláshoz nem volt kedve, ezért októberben elment dolgozni vállalatához. Az elmúlt héten kérte a múlt évre járó, a 16. éven aluliaknak előírt 12 nap pótszabadság kiadását, de kérelmét elutasították. Kérdezi: jogos-e követelése?

Olvasónk pótszabadságának követelése jogos, a mértéke azonban nem. A munkajogi szabályok szerint a dolgozónak, így a fiatalok dolgozónak is minden munkaviszonyban töltött naptári évben 12 munkanap alapszabadság jár. Az alapszabadság mellett a dolgozókat pótszabadság is megilleti. A pótszabadság minden munkaviszonyban töltött két év után egy, de évenként legfeljebb 12 munkanap jár. A fiatalok dolgozónak 16. életéve betöltéséig évi 12, azt követően a 18. életévének betöltéséig hat munkanap pótszabadság jár, a fiatalok címén. A 12 nap, illetve a 6 nap utóljára abban az évben jár, amelyben a dolgozó betölti a 16., illetve a 18. életévét. Tehát függetlenül attól, hogy az év elején vagy esetleg az év végén van a 16., illetve a 18. születésnapja. Olvasónk közlése szerint 1981-ben született, így tehát 1977-ben még jogosult volt a 16. éves fiatalok pótszabadságára. A rendelkezések szerint nem jár azonban 1977 évre mind a 12 nap. Ha ugyanis a munkaviszony évkezdésben kezdődik, akkor csak az időarányos szabadság jár. Ha olvasónk 1977-ben egész évben dolgozik, akkor járt volna

a 12 nap alapszabadság és 12 nap fiatalok pótszabadsága, összesen 24 munkanap. Tekintettel arra, hogy tavaly nem január 1-től dolgozott, hanem csak október 1-től, így csak a 24 nap időarányos részére volt jogosult. Az adott esetben könnyű a számítás, mert három teljes hónapot dolgozott. A 24 naphól egy hónapra két

nap esik, így három hónap arányában hat munkanap szabadságra volt jogosult, ebben már benne van a fiatalok pótszabadságának arányos része is.

Erre az évre, ha egész évben dolgozik, jogosult lesz 12 munkanap alapszabadságra és a fiatalok 6 napos pótszabadságára, összesen 18 munkanapra.
Dr. V. M.

Gémes Eszter:

Mindig magam

50.

Nem tudtam ráállni, botalt tipegtem ide-oda. A kazlaknál üldögéltem, de még ott sem télenkedtem, foltoztam a férfiak felsőruháját. Folyt a lábam feje, lappedni nem akart, raktam rá éret paradicsomot, útifüvet, szappanos kovászt rozslisztából. Ha nem is gyógyult rohamosan, de a kezeléstől enyhült a fájdalom.

Megértés végett előrebecsoltok pár sor magyarázatot. Tanyahelyen abban az időben a koldusok két botalt jártak, nem is néztek azok hátra, kétoldalt járt a bot a hátuk megett. Ezzel hőlésték a kutyákat magukról. Ha valahol nem akartak nekik adni, azt mondták: Isten hírével, nénikém (vagy bácsikám). Adtunk már.

Egy hete is elmúlt, hogy beteg voltam, de még mindig botalt jártam. Ebédidő lévén, kiküldi anyósom a kislányt: hívd be ángyodot önni! Hív a kislány. Megyek botalt, bicegek. Mikor a gangajtó elé érek, azt mondja apósom: Isten hírével, nénikém! Attunk már! Kijött a róhej.

Azt már nem tudom megmondani, használtam-e a botot kifelé, vagy eldóbtam. De ahogy megfordultam, pillanatok alatt kiérttem a kazlakhoz. Arcra borultam a gyepen, sirtam, tép-

tem, ami a kezem közé került. Anyósom kijött, de nem ám az uram! Hozta ki az ebédet, nem ment le egy falat sem, hiába vigasztalt.

— Ingen, semmijé dolgoztam, évről évre, késsőbbre való tekintettel, hogy ha a jussot megkapja az uram, könnyebb lesz az életünk. Még ruhát sem vettem.

Nekem a testi sértés nem fájt, nem ütött sebet a szívemen, hanem a szavak: „lelki gyilkosaim” lettek. Talán még el is túloztam az értelmű. Ezek a lelki tortúrák lázadóvá tettek, amit más fel sem vett volna, évekig rágódtam rajta. Ahogy Andrásral megesküdtem, minden sértésre kész lettem volna elválni. Anyám szigora, anyósom rábeszélése tartott vissza, de a bensőmben mindig lázadozott a vér.

Sokára gyógyult be a lábam, még mikor tudtam is már járni, sokára meg volt a lábam fején a nagy lyuk, sokára telődött be. Az útifű ha nem lett volna, talán sose gyógyul be.

Ősi vásár akart Majsn lenni. Úgy volt, hogy elmegyünk. Miskának kellett volna venni bőrkabátot, meg ünneplő csizmát. Négyen akartunk menni. Anyósom, az uram, Miska, meg én. Ki is sütöttük a kalácsot, lepényt, szombaton délután. Raktunk fel a kocsira még egy demizon bort, és így akartunk indulni. Mielőtt elindultunk volna. Etel szól nekem, gyere csak, Kisanyó! Odahívt, ahol mi laktunk, mert az almáriumja ott volt neki. De az uram is bent volt, meg a kislány. Kizárja Etel az almáriumot, kivessz belőle két öpengős papírpénzt, meg két fémpengőt, hogy vegyek babakocsit. Elég jól emlékeztem rá, hogy ennyi volt. Etel engem behívt, hogy megnézzük, hová férjen be a kocsi. Ez meg a húszas évek utóján volt. Akkor az a tizenkét pengő nagy pénz volt. Az uram is ott

málékodott, mikor Etel az almáriumot kinyitotta, meglátta benne a passzusokat, kivette, zsebre vágta. Etel ideadta a pénzt, én az uramnal odaadtam: nesze, tedd el! Nagyon szép, csendes nyáriás idő volt, ahogy mentünk, elővettük a kalácsot, bort, ittunk, ettünk.

A csengelei erdőn kellett keresztülmenni, ez azért volt szép, mert a nagy, terebélyes fák között nem láttunk semmit, csak a nagy, zöld mennyezetet. Amikor a pusztára értünk, az meg azért volt szép, hogy messzire elláttunk. A kutyáinkat, a gulyákat, a faluk tornyait. Mindennek volt szépsége. Ilyenkor a lelkeimbe beköszönött a zsongadozás, megsemmisítette a lázadó akaratot bennem, eltelt békességgel. Az jutott eszembe: jó élni!

Megaludtunk az én rokonomnál, másnap mentünk a vásárra együtt. Ok is jöttek, kocsival Miskának vettünk bőrkabátot, meg ünneplő csizmát, de gyermekkoruk óta rendszeresen fogyasztanak kumisz, jóval egészségesebbek, alig található köztük gyomor-lakóit, egészségi állapotukat

(Folytatjuk.)